

การศึกษาเรื่องทุนทางสังคมกับการจัดการขยะมูลฝอย : กรณีศึกษา ชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เห็นพัฒนาการของชุมชนวัดกลาง ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน รวมทั้งความเชื่อมโยงของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดกลางประสบความสำเร็จ โดยในที่นี้จะมุ่งศึกษาในมิติของทุนทางสังคม อันได้แก่ วิธีคิด ระบบคิด หรือระบบความรู้ในการจัดการตนเองของชุมชน การจัดการกับระบบคุณค่าต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เช่น ภูมิปัญญา ความรู้ วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คน รวมทั้งการจัดการกับความสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งระบบความสัมพันธ์นี้จะแสดงออกมาเป็นความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือแม้กระทั่งการมีจิตสำนึกร่วมในสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น ฯลฯ

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์พูดคุย ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้นำและคณะกรรมการชุมชน รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นระยะเวลา 6 เดือน หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบความเชื่อมโยงระหว่างทุนทางสังคมกับความสำเร็จของการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลายาวนาน การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งเชื่อให้ชาวบ้านเกิดจิตสำนึกสาธารณะและความรู้สึกของความเป็นเจ้าของส่วนสถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชนได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็น ความเป็นเครือญาติเดียวกันอันนำมาซึ่งความไว้วางใจกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของผู้ที่มีความเป็นกันเองสามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี มีความเข้าใจในพื้นที่ มีความเป็นผู้นำ มีความตั้งใจจริง มุ่งมั่น การมีระบบการจัดการที่ดี มีการนำภูมิปัญญาที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น การทำกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชน รวมทั้งการมีระบบผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้สะท้อนออกมาเป็นการที่ชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจกันในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนจนทำให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไข

นอกจากปัจจัยภายในดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จากการศึกษายังพบอีกว่าการสนับสนุนจากภายนอกที่เหมาะสมทั้งทางด้านเวลาและทรัพยากรมีส่วนเอื้อให้การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนวัดกลางประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในช่วงแรก ไม่ว่าจะเป็น การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ความรู้ การประสานงาน ฯลฯ ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามพบว่า ถึงแม้ชุมชนจะมีการได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก แต่การริเริ่มที่มาจากความต้องการของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาจะเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนมากกว่า

The study on social capital and waste management: A Case Study of Wat Klang community, Bangkrapi, Bangkok aims to research the development of Wat Klang community from the past to the present. In addition, internal and external factors affecting the success of the waste management are also studied. However, the aspect of social capital which is consisted of thinking methods, thinking system, or self-managing system, and the management of valuable institutes in the community for instance, local wisdom, people's way of life, and relationship of people are highlighted. It can be said that the social structure in the community helps to make people trust in one another. They help one another, they share benefits, and they share the will to help solving social problems.

Participatory observation, interviews, and documentary research are utilized in this study. After all data is collected, the data is analyzed.

The study finds that there is relationship between social capital and the success of waste management in Wat Klang community.

The feeling that the people are engaged with the community (some of them have lived in the area for years), and the owning right of the lands help the local to build up the public responsibilities on their community.

Consequently, the problem of waste and garbage is one of the factors urging the local to make a use of social capital.

People in the community are from the same family i.e. they are relatives; therefore, they trust and support one another. In addition, the community leader is reliable. The leader is willing to work with people in the community. And the managing system in the community is well organized. Local wisdom is applied in activities conducted in the community. Also, benefits are well managed among community's members.

With these factors and people's participation, the problem of waste and garbage is solved.

The study also finds that the external supports from organizations are crucial for the success of Wat Klang community. These supports for example, the support on budget, material, information, cooperation etc. helps speed up the management. However, it is found that the need to solve problems should be initiated by the local; hence, the sustainable development is appeared.